

Medved na Bovškem

Populacija rjavega medveda v Sloveniji velja za najzahodnejšo stabilno populacijo te divjadi v Evropi. Ohranila se je predvsem zaradi ustreznih zaščit v preteklosti in razmeroma neokrnjenega okolja. Posamezni medvedi se iz različnih bioloških razlogov selijo iz osrednjega življenjskega prostora na Kočevskem in Notranjskem na druga območja Slovenije, zlasti proti severu in severozahodu v Alpe. Tako je nastala tudi mikropopulacija medvedov v Zgornjem Posočju. V Avstriji in Italiji upajo, da se bodo medvedje iz Slovenije razširili tudi k njim; ob finančni podpori Avstrije in Nemčije poteka v Sloveniji že od leta 1993 projekt z naslovom *Ekologija in varstvo rjavega medveda v Sloveniji*. Na videz se zdi, da medvedje in ljudje živijo pri nas v nespornem sožitju. Vendar še zdaleč ni tako; zlasti na področjih, kjer so se medvedje ponovno naselili, imajo prebivalci z njimi hude nevšečnosti.

Tako kot drugje v Alpah naj bi tudi na Bovškem medved stalno živel še pred dobrimi 100 leti, kasneje pa naj bi bil iztrebljen oziroma izrinjen zaradi živinoreje. Živinorejci (pastirji) in medvedi so pač stalni in nepomirljivi nasprotniki! Nekako do sedemdesetih let tega stoletja se je včasih sicer priklatil kakšen medved tudi na Bovško, vendar so bila srečanja z njim silno redka. Zadnjih 20 let, še posebej v tem desetletju, pa je njegova prisotnost vse večja; vse pogostejše se dogaja, da posamezni medvedi na Bovškem prezimijo, opažene so bile celo medvedke z mladiči (Marenče 1998).

Slika 1: Medved je na ograjenem pašniku v Čezsoči v noči s 5. na 6. julij 1998 raztrgal tri ovce, na sliki so ostanki ene od pokončenih živali. Od aprila do začetka julija so medvedi na Bovškem raztrgali že 42 glav drobnice (Foto: I. Mlekuž).

Vzporedno s povečano prisotnostjo medveda so se povečale tudi nevšečnosti, ki jih povzroča domačemu prebivalstvu - obnovila so se stara, nepomirljiva nasprotja med živinorejci in medvedi. Do letošnje pomladi je bila škoda, ki jo je na čredah drobnice občasno povzročil medved, še v nekih znosnih mejah - običajno je šlo za 10 do 20 raztrganih in izgubljenih ovc. Letos pa se je zgodilo tisto, kar je bilo glede na vse večjo prisotnost medveda pravzaprav za pričakovati: v dobrih dveh mesecih so medvedje na Bovškem raztrgali 38 ovc in 2 kozi ter poškodovali 2 ovci. Vsa ta drobnica se je pasla na primerno ograjenih pašnikih v neposredni bližini naselij. Najbolj prizadeti ovčarji so bili celo ob polovico svoje črede. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je sicer dovolilo odstrel 2 medvedov (1 od obeh je bil že uplenjen), vendar prizadeti ovčarji dvomijo, da bo zaradi tega škoda v bodoče manjša. Čeprav bodo za raztrgane in izgubljene živali dobili odškodnino, vsi po vrsti poudarjajo, da drobnice ne mislijo rediti za medveda.

Ne samo ovčarji, tudi drugi prebivalci in turisti so letos doživeli vrsto bolj ali manj neprijetnih srečanj z medvedi. Opazili so jih v neposredni bližini naselij, ob turističnih poteh in celo v reki Soči.

Dejstvo je, da je medved na Bovškem že stalno prisoten, čeprav zanj skromne življenjske razmere v Alpah niso ugodne. Zato je razumljivo, da si hrano išče na pašnikih, v bližini naselij, na odlagališčih odpadkov in se ne boji človeka. Kakršnokoli sožitje (sobivanje) domačinov in medveda na Bovškem je malo verjetno, pa naj si ga lovci, gozdarji, naravovarstveniki ali Evropa še tako želijo; če se odločimo za medveda, moramo računati s stalnimi in nepomirljivimi konflikti z domačini. Živinoreja v Alpah in medved ne gresta skupaj! V bližnji prihodnosti tako lahko pričakujemo vsaj enako, če ne še večjo škodo, ki jo bo na drobnici povzročal medved, s tem v zvezi pa tudi vse bolj žolčne reakcije ovčarjev ter ostalih domačinov. Tistim gozdarjem in lovcem, ki se v Zgornjem Posočju ukvarjajo z lovstvom in še posebej z medvedom, se gotovo obetajo pestri časi.

Iztok Mlekuž